

Särskild sammanställning

Detaljplan för Huvudsta 3:1

inom stadsdelen Huvudsta, upprättad i juni 2020

Innehåll

1. Bakgrund
2. Hur miljöfrågorna integrerats i detaljplanen
3. Hur synpunkter från samråd/utställning beaktas
4. Skälen till att planen antagits istället för alternativ som övervägts
5. Viktigaste miljökonsekvenserna
6. Åtgärder för uppföljning och övervakning

1. Bakgrund

I samband med att en detaljplan antas ska en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken upprättas av den beslutande kommunen. Syftet med den särskilda sammanställningen är att göra resultatet av bedömningsförfarandet tillgängligt för allmänheten och för dem som deltagit i processen.

I den särskilda sammanställningen ska det redovisas hur synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen har beaktats under planprocessen samt skälen till eventuellt val av alternativ. Slutligen innehåller en särskild sammanställning en redogörelse för vilka åtgärder kommunen avser att vidta för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som ett genomförande av planen medför.

Genom att redovisa gjorda överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges allmänheten insyn i processen. Den särskilda sammanställningen och detaljplanen ska göras tillgängliga för dem med vilka samråd skett och de ska även informeras om att planen har antagits (MB 6 kap. 16 §). Boverket rekommenderar att sammanställningen finns med som ett utkast inför antagandet av detaljplanen. Då kan sammanställningen vara en del av beslutsunderlaget och ge stöd för antagandebeslutet på samma sätt som granskningsutlåtandet över planen.

Detaljplanens syfte är att skapa fyra nya bostadskvarter innehållande cirka 450 nya bostäder samt möjliggöra för ny möjlighet till parkering, i huvudsak längs med Huvudstaleden, en förskola avsedd för cirka 70 barn, med direktaccess till det intilliggande park- och naturområdet. Som en del av inom bostadshuset ska 10 LSS-bostäder tillskapas. Möjligheter till kommersiell service och verksamheter ges i bottenvåningen på bostadshuset. En ny plats för återvinning ersätter den befintliga

återvinningsplatsen. En ny väganslutning till och från området skapas i norra delen för att avlasta Alphyddevägen som enda angringsväg till området. En ny entré till park- och naturområdet i söder skapas.

2. Hur miljöfrågorna har integrerats i detaljplanen

Arbetet med miljöbedömningen påbörjades inför samrådet av programmet som legat till grund för planarbetet. Som ett första steg upprättades en behovsbedömning och avgränsning av kommande miljöbedömning. Detta underlag var tillsammans med planprogrammet för Huvudsta 3:1 m.fl. ute på samråd 31 oktober till 22 december 2016. Programmet reviderades efter samrådet och godkändes tillsammans med samrådsredogörelsen i byggnadsnämnden den 7 juni 2017.

I samband med detaljplaneläggningen påbörjades arbetet med själva miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n). Framtagandet av denna har upprättats parallellt med detaljplanens process och tidplan. Slutsatser i bedömningarna har arbetats in och fått påverka bebyggelsens struktur, skala och placering.

I samband med miljöbedömningen och upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningen har olika underlagsutredningar tagits fram, bl.a. för att studera områdets förutsättningar, föreslå rätt skyddsåtgärder samt för att kunna belysa planens miljöpåverkan. Till exempel har bullerutredning, spridningsberäkningar för luftkvalitet, naturvärdesinventering, riskanalys, provtagningar på mark och grundvatten samt dagvattenutredning utförts. Planförslaget har succesivt bearbetats utifrån utredda förutsättningar för att minimera direkt och indirekt miljöpåverkan.

En utbyggnad enligt planförslaget bedöms ge både positiv och negativ påverkan för människors hälsa och miljön. Olika åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativa konsekvenser av planförslaget har föreslagits och i tillämpliga delar inarbetats i detaljplanen. Ett miljöprogram har tagits fram som reglerar olika miljöfrågor och som tecknas mellan Solna stad och exploatören.

Positiva konsekvenser av planförslaget kommer av att planförslaget innebär tillskapande av attraktiva och hälsosamma boendemiljöer i ett urbant område med framtida och goda kollektivtrafikförbindelser samt natur- och rekreationsmöjligheter. Så långt som är möjligt har planerad bebyggelse förlagts till ytor som saknar värden av ekologisk betydelse eller som har låga/vissa naturvärden.

Till viss del innebär planförslaget en målkonflikt där värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att vissa naturvärden i området tas i anspråk och vissa naturvärden förändras något.

3. Hur synpunkter från samråd/granskning beaktas

Plansamråd pågick mellan 6 mars och 17 april 2018. Ett allmänt samrådsmöte hölls den 27 mars 2018.

Under samrådet inkom flera synpunkter på förslaget, varav flera handlade om bebyggelsens placering, omfattning, påverkan från buller och trafik samt trafiksituationen. Åsikterna beträffande bebyggelsen, dess utformning och omfattning är både positiva och negativa. Detaljerade synpunkter kring planerad grundläggning, led-

ningsdragningar, luftsituation med mera har framförts liksom önskemål om laddplatser för elbilar i området.

Länsstyrelsen i Stockholms län hade synpunkter avseende de geotekniska förhållandena, vilka behövde beskrivas tydligare för att säkerställa markens lämplighet för bebyggelsen. De framför att den samlade bullersituationen för bebyggelsen inom planområdet behövde redovisas tydligare. För att säkerställa lägenheter med bullerdämpad sida behövde också plankartan kompletteras med utformningsbestämmelser. Åtgärder för att minimera översvänningsrisken och föreslagna dagvattenåtgärder behövde tydligare säkerställas. De framförde också att är viktigt att kommunen säkerställer att detaljplanen inte kommer i konflikt med förbuden i artskyddsförordningen. Eventuell påverkan på biotopskyddet behövde också studeras. De hade också synpunkter på att intrång i strandskydd tydligare behövde belysas.

Efter samrådet omarbetades planförslaget delvis. Framst bearbetades bebyggelseförslaget så att de nya husen placerades något längre ifrån befintlig hus utmed Jon-torpsvägen samt togs ett hus som låg nära ett befintligt helt bort. Dessutom placerades och utformades ett punkthus så att en äldre ek kunde sparas. Utöver detta förtydligades ett antal frågor i MKB:n, bland annat buller, strandskydd, naturvärdespåverkan och risker.

Under perioden 3 maj till 3 juni 2020 var detaljplanen och tillhörande MKB ute för granskning.

Bland annat inkom synpunkter kring tunnelbanan under Huvudsta och att det behövs ytterligare utredningar för att säkerställa att den inte kommer att påverka de nya bostäderna genom bl.a. stomljud eller att tunnelbanan påverkas i byggskedet.

Under granskningen har även sakägare och boende i närområdet, natur- och miljöskyddsorganisationer framfört fortsatta synpunkter kring placering och utformning av bebyggelsen samt att markförhållandena är dåliga. Vidare har synpunkter från Naturskyddsföreningen framförts beträffande ianspråktagande av träd och naturmark. Några positiva synpunkter om att en omvandling kommer att lyfta området och göra det mer attraktivt har också inkommit.

Länsstyrelsen önskade tydligare säkerställande i planen bl.a. avseende höjdsättningen kopplat till översvänningsrisken samt förtydligande med avseende på bullersituationen och närheten till Norrenergis värmeverk. Framst med avseende på buller och luftutsläpp. Synpunkter från granskningen har delvis beaktats. Stomljud har utretts och redovisas i MKB:n. Planbestämmelse kring buller har införts och tydligare beskrivning av buller och utsläpp från Norrenergis värmeverk har förts in i MKB:n.

4. Skälen till att planen antagits istället för alternativ som övervägts

Sammanfattningsvis bedöms kraven på rimliga alternativ enligt miljöbalkens krav vara uppfyllt. Inför programsamråd jämfördes planförslaget med ett nollalternativ.

Under 2016 genomfördes ett programsamråd för planområdet. I planprogrammet studerades två olika bebyggelsestrukturer; meander och kvarter. Kvarter innebar att bebyggelsen förlades mer i ordnade kvarter med inbyggda gårdar. Meander innebar

att bebyggelsen placerades mer i veckade lameller. Inom ramen för programmet gjordes en konsekvensbedömning av respektive bebyggelseförslag. Se alternativen nedan:

Figur 1: Programförslagets två bebyggelsealternativ; meander resp. Kvarter. Källa: AIX Arkitekter 2016.

Både med avseende på studerade konsekvenser och inkomna samrådsyttranden beslutades att detaljplanen ska utgå från bebyggelsestrukturen med meanderform. Dock ingår enbart den västra delen av tidigare föreslagen bebyggelse i detaljplanen för Huvudsta 3:1.

Våren 2018 genomfördes plansamråd. Under samrådet presenterades ett planförslag baserat på meanderstrukturen. Sedan dess har planförslaget ytterligare bearbetats, bl.a. med avseende på närhet till befintliga bostadshus, att hantera skyfall/översvämningar vid kraftiga regn samt buller mm.

Med utgångspunkt i ovan bedöms att ett jämförelsealternativ har studerats enligt bestämmelserna i miljöbalken. MKB:n utgår härmed från det alternativ som visade sig vara mest fördelaktigt och detta omnämns i MKB:n som planförslaget eller huvudalternativet.

Nollalternativet som redovisas i MKB:n illustrerar den troliga utvecklingen om inte detaljplanen skulle antas. De som är relevanta är att beskriva de förändringar och exploateringar som planförslaget möjliggör och som ännu inte realiserats. Nollalternativet innebär att bebyggelseplanerna uteblir innebär mindre negativa konsekvenser för naturmiljön och dess spridningsvägar samt de arter som finns i området. Nollalternativet innebär att trycket på natur- och rekreationsområdena inte kommer att öka, men samtidigt kommer tillskapandet av kollektivtrafiknära bostäder med närhet till natur och rekreation utebli i detta fall. Planerna till att omvandla området till en tätare stadsdel med upprustning av befintlig service uteblir i nollalternativet.

Det planförslag som nu ligger fast har bearbetats i omgångar och alternativa utformningar och placeringar av bebyggelsen har successivt prövats utifrån flera olika aspekter.

Den samlade bedömningen är att ett genomförande av planförslaget skapar attraktiva och hälsosamma boendemiljöer i ett urbant område med framtida goda kollektivtrafikförbindelser samt fina natur- och rekreationsmöjligheter samtidigt som befintliga höga natur- och rekreativa värden i stort kan bibehållas. Förslaget har i hög grad anpassats till naturmiljön och de negativa konsekvenserna med avseende på naturvärden och biologisk mångfald bedöms sammanfattningsvis bli små. Till viss del innebär dock planförslaget en målkonflikt där värdet av att skapa attraktiva boende-

miljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att naturmiljö tas i anspråk. Förändringen bedöms dock vara av sådan omfattning att de naturområden som ianspråk tas inte bedöms ha påverkan på arterna i stort och dess population. Aktiviteter kring området och strandpromenaden såsom motion, naturupplevelser, fågelskådning, lek m.m. inte kommer att påverkas i någon större omfattning och planeras för att fräschas upp och tillgängliggöras för fler.

5. Viktigaste miljökonsekvenserna

De miljöaspekter som bedömts påverkas och som också har avgränsats till betydande miljöpåverkan är naturmiljö, rekreation, vattenkvalité (grund-och dagvatten samt översvämningsrisk), markmiljöer, utsläpp till luft från trafik, risk och säkerhet, samlokalisering av bostäder och Solnaverket samt buller från trafiken.

Den slutliga bedömningen är att planförslaget kommer att medföra vissa negativa miljökonsekvenser. Planförslaget innebär att värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer står i viss konflikt med värden för naturmiljö och biologisk mångfald. Vad gäller konsekvenser för naturmiljön och biologisk mångfald bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser.

Planområdet och den tilltänkta bebyggelsen kommer att utsättas för buller främst från trafiken på Huvudstaleden, men även industribuller från Solnaverket. Eftersom den tillkommande bebyggelsen utsätts för olika typer av buller riskerar eventuella störningar att bli större än om det enbart hade varit en bullerkälla från en viss riktning. Med flera olika bullerkällor finns det risk för att störningsupplevelsen ökar trots att de faktiska bullernivåerna inte ökar. De nya bostäderna kan få acceptabla bullernivåer med vissa anpassningar och skyddsåtgärder. Ett fåtal hörnlägenheter behöver inglasade balkonger som åtgärder för att säkerställa att det blir acceptabla ljudnivåer inomhus. Befintliga bostadshus utmed Jonstorpsvägen och Alphydevägen blir skyddade från Huvudstaleden i och med den nya bebyggelsen. Detta resulterar i att de befintliga bostäderna kommer att få betydligt lägre bullernivåer gentemot vad de har i dagsläget.

I planarbetet har en samordning skett avseende att planerade bostäder inom Huvudsta 3:1 och planerad utbyggnad och effektivisering av Solnaverket ska kunna fungera tillsammans. Utformningen av detaljplanen har tagit hänsyn till Norrenergis intressen för att verksamheten och bostäderna ska kunna fungera tillsammans. Utifrån gjorda analyser och bedömningar bedöms planen inte medföra någon överhängande risk för att framtida boenden drabbas av säkerhetsrisker, hälsorisker eller olägenheter av något annat slag från Solnaverket.

När det gäller vattenkvalitén och dagvattenhantering är den sammanvägda bedömningen att planförslaget inklusive föreslagna dagvattenåtgärder innebära små positiva konsekvenser för recipienten med avseende på att föroreningshalter kan komma att minska alternativt bli oförändrad från detaljplaneområdet. Utan reningsåtgärder är det risk för en försämring av vattenkvalitén från området till recipienten. En omvandling enligt detaljplanen innebär att marken i området kommer att saneras, vilket innebär att risken för att människor och miljö utsätts för de påträffade föroreningarna minskar.

I planarbetet har översvämningsrisken utretts och simuleringar avseende översvämning har utförts i samband med det. Simuleringen visar att en av bostadsgårdarna

öster om planområdet innehar högre nivåer vatten ståendes i området efter exploatering. Denna försämring kan motverkas genom noggrann höjdsättning i fortsatt detaljprojektering.

Inga miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrids vid planerade bostadshus. Däremot överskrids MKN för PM10 utmed och precis intill Huvudstaleden både med planerad bebyggelse och ifall bebyggelsen skulle utebli. Vid befintlig bebyggelse blir halterna lägre med planförslaget.

6. Åtgärder för uppföljning och övervakning

I Boverkets handbok ”Miljöbedömning för planer och program – en vägledning” (Boverket mars 2006) anges att det kan vara svårt att exakt ange hur uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan ska ske. I Naturvårdsverkets ”Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program (Naturvårdsverket, november 2008) anges följande: ”Det yttersta ansvaret för uppföljningen har den kommun eller myndighet som beslutat om antagandet av planen eller programmet. Det inbegriper även det ekonomiska ansvaret. Själva genomförandet av uppföljningen kan dock helt eller delvis utföras av en konsult eller verksamhetsutövare.”

Detaljplanens betydande miljöpåverkan ska följas upp i två avseenden. Kommunen ska dels kontinuerligt följa tillståndet i miljön och hälsoläget hos kommunbefolkningen, dels ska uppföljningen av den specifika detaljplanen utvärdera hur planens föreslagna planbestämmelser och åtgärder för miljö och hälsa genomförts och lett till. Uppföljningen behöver avgränsas med avseende på: 1. Behov (anpassas till hur stor den verkliga utbyggnaden och förändringen blivit), 2. Omfattning och innehåll (sakfrågor, mätpunkter och liknande) samt 3. Rapportering.

En del av uppföljningen handlar om regelbunden uppföljning av miljö- och hälsotillståndet i kommunen. Frågor som tangerar den regelbundna miljöövervakning som förekommer kan med fördel kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem, vilket är lämpligt inte minst av ekonomiska skäl. Den andra delen av uppföljningen, som är specifikt inriktad på detaljplanens direkta och indirekta miljöpåverkan, ska fokusera på de åtgärder som konkretiserats i MKBn samt inkluderats i miljökontrollprogrammet till planens exploateringsavtal. I detta anges konkreta åtgärder som skall följas och genomföras samt vem som är ansvarig för åtgärden. Uppföljning/resultat skall också redovisas. Genomförande och uppföljning av åtgärder kopplade till planering, genomförande och drift ansvarar exploatören eller kommunen för, men stadsbyggnadsförvaltningen ska i sista ledet också följa upp att kontrollprogrammets genomförande efterlevs.

I detta miljöprogrammet anges både konkreta krav vad gäller fortsatta utredningar samt anpassning av bebyggelsens placering, materialval och byggtid. Även skötsel och kompensationsåtgärder för att utveckla områdets nuvarande naturvärden ingår i detta. För att exemplifiera uppföljningen av specifika krav/åtgärder kan nämnas att reningsåtgärder ska genomföras i enlighet med framtagna dagvattenutredning, detta för att tillförsäkra att vattenkvaliteten i recipienten inte påverkas negativt och för att säkra att miljö kvalitetsnormer för vatten, följs. Andra åtgärder handlar om åtgärder för att säkra och utveckla värden av betydelse för arters fortlevnad i området samt rekreativ intressen. T.ex. handlar detta om att följa upp skötselåtgärder, kompensationsåtgärder såsom att öka solinstrålningen till tallar och ekar i området, inte tillåta avverkning av träd under fåglars häckningsperiod, skapa faunadepåer, sätta upp

fågelholkar samt skydda träd och vegetation under byggskedet.

Ann-Christine Källeskog
Plan- och exploateringschef

Marcus Schramm
t.f. Planchef